

Uvádím zde pověst "Cerhenský vaz", která je zaznamenána v knize Kolínsko a Kouřimsko na straně 93, vydané v Kolíně r. 1899.

Pověst o cerhenském vazu má své historické jádro a pochází zřejmě z doby temna, z období vlády posledních Střelů z Rokyc v Cerhenicích. Po Bílé hoře Střelové přestoupili na katolickou víru a tím zabránili tomu, že jejich statky zcela nepropadly konfiskaci.

Po třicetileté válce, kdy země byla zcela zpustošena, utužila se robota a poddanství, sociální a náboženský útlak lidu. Tento útlak byl obzvláště pocítován ve zdejším kraji se silnými husitskými a českobratrskými tradicemi.

Pověst je odezvou na tuto dobu, kdy poddaní se prakticky nedovolali spravedlnosti a byli vydáni na milost a nemilost vrchnosti, kdy děti poddaných byly nuceny sloužit na panských statcích a ženy a dcery byly bezbranné proti zvůli panstva a jejich aperátu.

Pozemky cerhenských pánu skutečně sahaly až za Ratenice, jak pověst zaznamenává. Kruté zacházení s poddanými dosvědčovaly zápis, které byly vyryty v omítce při okénku věže cerhenského zámku a které byly patrné a čitelné na přelomu 19. a 20. století: +/

"PAN BOZ. VSLISS MOTLITBY. ANNO 1659.

DN 15 GANUAR. DOSTAL SEM SE GAK ZIW DO ZALARE" SKRZE POCHLEBNIKA LHAŘE: ZUSTAWAL SEM W NEM 9 NEDIEL A 3 DNI ZAPLAT PAN BVH.....

Za vlády Viléma Střely z Rokyc byl r. 1648 utrcen v Cerhenicích poddaný Jan Holý pro "čarodějnictví". Přivázan ke sloupu a krutě mučen.

Poslední člen rodu, Vilém Střela z Rokyc, který svou závěti z roku 1686 odkázal svůj statek Cerhenice a Ratenice Šterberkům, řadu let před svou smrtí byl těžce nemocen a léčen lékařem Tedeciem, kterému v závěti odkázal 150 zlatých.

Ve své závěti Střela skutečně pamatoval na chudé, slepé a chromé, kteří již nemohli pracovat. Měli dostávat denně po 1 groši. Měšťanské dceři Anně Zyngklové z Kutné Hory, která mu měla až do jeho smrti věrně sloužit, odkázal 100 zlatých, rychtáři Jiřímu Menšíkovi z Cerhenic odkázal svobodu a 40 zlatých. Dále všem svým poddaným odpustil dluhy.

Pověst zaznamenává ve svém jádru ohně, které několikrát navštívily Cerhenice. Ve výsadní listině císaře Leopolda, kterou povolil Cerhenicím r. 1678 4 výroční trhy a týdenní trh ve středu, se mimo jiné uvádí: "...městečko Cerhenice v Našem dědičném království Českém při vídeňské silnici ležící, když v minulých válkách Švédských obě armády po dlouhý čas proti sobě stály, zcela popelem lehlo a tou měrou zkaženo bylo, že jeho obyvatelé po dnešní den se vzpamatovati nedovedli... a dále pak také, kterak v uplynulém roce 1671 od zlých lidí ohněm nově založeným v neštěstí přišlo..."

Pověst je pravdivá i v tom, že někteří příslušníci rodiny Střelů jsou pohřbeni v dobřichovském kostele.

Pověst je příkladem toho, že lidé se nesmířili s útlakem a touhu po svobodě vyjádřili v pověsti, ve které se vypořádali s cerhenskými pány po svém.

✓ Kolínsko a Kouřimsko, Kolín 1899.

Cerhenský vaz

Přeměn: Kolínsko a Kouřimsko, strana 93, Kolin 1899.

Za starodávna byly Cerhenice mnohem větší než dnes. Beránek a celou oboru pokryval hustý les, který sahal až k Novému Městu a v něm byly velké rybníky.

Na místě starého zámku stál v tom čase pevný hrad, v němž sídlil rytíř Cerhenský. Byl nesmírným boháčem. Podlahy světnic na hradě prohýbaly se pod těží nehromaděných pokladů a pozemky jeho sahaly až ke Ratěnice.

Ale rytíř neměl bázni ani před bohem, ani před lidmi. O největších svátečích honil po lesích, střílel vlaštovky a božím daram házel po čeleďi. Jídlo z jedné misy se svým černým psem. Poddané honil bičem do práce a řebráky štval psy ze hradu. Vlasy měl černé jako noc a běda tomu, kdo se mu do očí zadíval, jistě onemocněl. Měl po manželce jediného syna, jemuž se krásou nikdo nevyrovnal.

Pod Beránkem stávala tehdy nízká chaloupka, ve které zůstávala chudá vdova s dcerou Marií. Děvče rostlo a bylo den odené krásnější. Mnohý mladík pořádal již za její ruku, ale Marie všechny odmítla, neboť milovala syna rytíře Cerhenského. Ač slíbila matce svoji na smrtele posteli, že lásku tu ze srdce vytrhne, marně se o to snažila.

Nastala válka a mladý rytíř táhl do boje. Než odešel, slíbil Marii ustavičnou věrnost. Když válečníci se vraceли, Marie s tlukoucím srdcem vyběhla před chaloupku, aby spatřila průvod jejich. Uprostřed jel syn pána Cerhenského a po jeho boku penna v bílém rouchu oděná. Druhého dne vedl ji rytíř k oltáři. Mezi tím, co hrad rozléhal se zvučným svatebním veselím, Marie plakala na hrobě matčině. Náhle vypukl v zámku ohň a řítil se tak rychle, že hosté setva holým životem vyzázli. I celé Cerhenice lehlly popelom.

Na Marii padlo podezření, že hrad zapálila a rytíř odsoudil ji k smrti. Na druhý den před sluncem východu kopali pro ni při cestě k Dobřichovu dva muži hrob, ale díla nijak jim neubývalo. Když slunce vzešlo, vyvezli Marii na káře ke hrobu. Zástupy lidí ji provázely láním a kletbou. Potom hodil ji kat do hrobu a zasypal.

Pojednou zezněl neznámý hlas: "Nevinnou jste zavraždili!" "Nevinná?" .. rozkřikl se pán hradu, "uvidíme". Vytrhnut kůl z plotu a zatlučte jej na hrob. "Jestli se zezešlená ukáže se její nevinnost." Pecholci vykonali pánu rozkaz. A hle: kůl se zezešlenal! Lid s bázni pohlížel na ten div a putoval ke hrobu nevinně odsouzené.

Rytíř dal poutníky od hrobu rozháněti a když to nepomáhalo, poručil strom, z kolu varostlý, porozit. Ale pecholky pojali při práci tekový střech, že utekli do hradu a vez zůstal zachován.

Rytíř po čase onemocněl. Posbyl rozumu a s divokým řvaním pobíhal po hradě. Mimo černého psa nikdo mu nezdůstal na blízku, i vlastní syn jej opustil.

Jedho dne křík v hradě utichl a když čeleď vešla bádlivě do hradu, nalezla pána na zemi mrtvého a psa vedle něho ležícího. Když pohřbívali tělo rytířovo, nikdo nekráčel za rakví, jenom černý pes a ten po pohřbu zmizel. Leč druhého dne ležela mrtvola rytířova opět ve hradní věži, a když se tak stalo třikrát, usekl jí kád hlavu a zaházel tělo na neznámém místě.

Syn rytířův ovdověl a nemaje pokoje, táhl do svaté země. Po třech letech se navrátil a vystavěl na Beránku kosteliček. Zemřel zanedlouho a Štědrotu svojí získal si lásku všech. Často putoval ke hrobu Meriimu a než zemřel, poručil, aby vezli ještě tělo jeho kolem hrobu.

Pochovali jej v kostele dobřichovském. Byl posledním rytířem cerhenským. Na místě, kde stával starý vaz, zasadeny r. 1864 čtyři stromy téhož druhu, jeden od mládenců, druhý od panen.

- - - - -

Ze záznamu o smrti Jana Holého

Ze vlády Viléma Štěfely z Rokyc utracen byl v Cerhenicích poddaný Jan HOLÝ, jehož příběh osvětluje, kterak se ve středověku stali lidé podezřeli pro maličkost z čarodějnictví.

Jan Holý přišel dne 26. února 1648 s Matějem PLACHTOU do krčmy v Cerhenicích, kde zastali četnou společnost. Seděli tu farář dobřichovský Jan Jakub Hriskievič, kantor cerhenský Jan PODSKALSKÝ, rychtář Šimon KOČI z Ratěnic, potom poddani Martin HORKEJ, Martin SIŘENA, Lukáš SIROVÉJ, Martin MÁŠA, Jiřík JANOTŮ, Matěj MOUDŘÍ a Rudolf KALL.

Rudolf Sirový podal příchozímu na uvítanou korbel piva. Holý, napiiv se, vyňal z převý kapsy černý prach a nasypal jej do korbele. Rudolf Kall ze ruky jej popadl a řekl: "Hej, Jeno Holý, ty opět něco nám děláš..." A on po tváři ho pohlédl, aby mlčel. I zbraňoval kantor ostatním, aby nepili. Rychtář Kočí vysvědčil potom na Holém, že jsou mu jednou maso z pece ukradli, on však nemeškaje, z chleba topinky uřesal a jednomu pacholkovi do piva dal. Co mu z té topinky zůstalo, že jest vsypal do podávané konyvky.

Tu Šimon rychtář popadl Holého za krk, přinutil jej, aby pivo vypil. Co Holý nevypil, na zem vylil. Rychtář jej potom opatřil právem a na zítří dán byl na dvoře Jeho Milosti pro své čáry do sloupu a mrskán provazy. Tázán jsa přitom, vyznal předně, že zkradl kostel v Dobřichově, odkudž některé věci se u něho nešly, po druhé že pro jednu ženu udělal Martinovi pacholkovi, že otekla, ale že chce mu zase v osmi dnech sponoci. Po třetí přiznal, že Matěji Moudrému Železa Brazil, poněvadž s ním nechtěl piti.

Druhého dne Holý zemřel, otráviv se sám tim černým práškem, ježto na mrtvole ani ran, ani mrskání pozorovati nebylo.

Vysvědčili tak při právě města Kouřimě dne 18. března 1648 pan Václav Dobranovský z Dobranova a na Hradeníně a pan Albrecht Růžovský z Růžova.

V rodině Pavla Voldka z Ratenic č.31 se zachovalo torzo rukopisu, psaného dosti vypsanou rukou, avšak člověkem který neovládal úplně prevopis. Rukopis esí pochází z počátku 19. století /t.j.z doby kdy ratenští hospodáři si jej mohli přečíst/ a je to řezejmě opis z knihy, nebo staršího rukopisu.

Svým obsahem značně připomíná rukopis z roudnické knihovny, který popisuje M.Dvořák v časopise "Český lid" roč.1894, str.323 n. /M.Dvořák: některé pověry hospodářské předešlého věku/.

Z ratenského rukopisu se zachovalo 28 číselovaných stran formátu 180 x 220 mm /strany č.70 - 81 s 84-89/. Některá místa rukopisu jsou zcela nečitelná, uvádíme je vytečkovaně. V přepisu doplňujeme v rukopise chybějící písmena /uvádíme je v závorce/. Interpunktaci upravujeme podle smyslu vět.

Představení

Proti hřívčici koním

Vezmi repny semeno s teplým mlíkem, sili, dávej koni piti a bude zdrav.

Krtice koni sehnati

Vezmi tu žebu, kterou najdeš pod svíňským korytem, zuvaž ji do nějakého štu nebo kůže a dej ji ten na hrud koni, zhoji se.

Prostřeného koně hojiti neb žíp vytáhnouti

Vezmi sejedi sedlo, stluc' je se starejším sedlem, neseš toho koně na ránu, tak mu ten žíp vyleze.

Vodu pro oči

Vezmi vejce ten den snežené, uvař ne tvrdo, vykul žloutek. Bilek nadrob, naskej, k tomu zetři nicksánek, vezmi pe tři špičky ..... posyp ten bilek a tak skrz tenký klůcek proced do skleničky a vytlač štávu, a toho sed.... kapky do oka pust kolikrát za den, jest zkušené.

Most, kurděj pravý ženských hojiti.

Vezmi kostivalový kámen, ostrouhej se špiny, z něho. Potom bily kořen zastrouhej ne maz celý, přideje do něho kus vojtledky ne... .. nepraného, nech tak ne kamnach 2 nebo 3 dni státi až se vhromadu spustí a maz každou ránu, hojí, nejprv procedě skrz kloc.

Výborný recept proti hřívčici

Zejdílik vinného octa, 3 nožové špičky rostluženého hořce, nebo černy bez, 3 špice tluzeného pepře tureckého, kuličky, ... od materialisty, půl řejdliku.... /3 řádky nečitelné/ .... vystříkuj stříkačkou skřípi /t.j.chřípi/ mu ses.

Každému koni březy mu děti a tak zvíš, jestli hřívčici nebo voskrivka. Potom zvař jeré řito, teplé jisti a páru do skřípi ...

Pro soptivost koně

Frásky feniklového	6 lotů
kminového	6 "
vomanového	3 "
cibulového	4 "

Do toho řejdlík medu vmisiti a jako masí udělati.
Takový každé ráno kousek na jazyk koni, lopatky namezati, též na den a noc do šátku přivázati, jako udídkem pojiti, k tomu trychtěř do zadku.

Lázeň pro posilněníoud a žil mlýných od psotníka nemocným dlonou
nemůže, hodici i dětem.

Mladé vršky letos vyrostlé jehliny jalovcové, k tomu hejmánek.....
....to vše se sváří ....l rádek nečitelný.... dítě posadí, teple a pod hlavou přikryté, by se potilo...

Jiná lázeň

Zvar senné strusky a do té chroutě syrovátky a dítě se posadí, sneb sama syrovátku se sváří a dítě se do ní do teplé se posadí a přikryje, jak nahore psáno jest.

Proti bělmu na očích koni dobrý

Vezmi dřevo hruskové, v něm vyvrtej díru lažovním, nebo jiným nebozezem a do ty díry daje salmiak a tak se tam ucpá a nech na ohni spálit, kterýž když dřevo schoří, ostane v hromadě jako kamínec a ten se pěkně na prášek stluče a tak i pysku husího dvakrát za den zafukuj a nenech koně, aby se drbal, poněvadž to štípe.

Sráti k/t/erý kůň nemůže

Uvař mu oves se zaječí řepou a dávej nejčastěji jísti a bude zdráv.

Sračku koni zastaviti

Dávej mu mladé žaludy co nejstarší můžeš míti, stluč je s pohenkou, na to a tím pije a bude zdráv.

Roh když koni rozpuká

Vezmi cibuli starou a rozetři ji v páni čistě s kozlovým lojem, až i natírej tím koni, až se zhojí.

Když kůň /z/ hvácený učině tekto

Vezmi hoření kůry z chleba a 3 kusy chlupů od svého přirození, to dej na tom chlebě koni snísti a zpomuze mu jesti. Jak je klisna, tedy od ženské ten chlup musí být.

K /t/erej kůň má ránu, aby tam něco mněl v ráně, vezmi zaječí sádlo a stluč jej /se/ starým sádlem a ricin. flastr namež koni na ránu a tak mu ten šíp vyjde s pomocí boží.

Která klisna nebyla hřebná a nechtěla být

Vezmi pejře polní vymlačuje/j/e a usekaj je dobře a vezmi k tomu bukvicového listí a jetel bíléj a routu, to vše s ovsem smíš, dávej před pouštěním a nápoje/m/, zůstane hřebná.

Pro mušky koňům

Vezmi klejtu z 4x kemence, 4x to vař v octě a pomazuj tím teplým.

Pro stavení hovadu i člověku

Vezmi 4 račí oči, sneb více, jak je kůň líny, tehdy více, stluč na prášek, vli koni do huby a proskočí, neb prorazí jej.

Vodu dělati na jakoukoli ránu potlučenou, ušatou i všelikou horkost i brant. Vezmi nový hrnec nepotrebovany, dej kus vápna neheseného jako vejce slepičí, když jest hrnec 2 pinty, za 2 loty kafru dej do toho hrnce, na to v jiném hrnci též vezmi jako tento závar vody dobré a tak vařenou, aby do téhož hrnce v něm /ž/ je vápno a kafr, potom smáčej klůcek lněný a přikládej teplý na ránu člověku neb hovadu i všelikou otlačeninu.

Bělmo koni sehnati

Vezmi sádro krepelky a dál kachním koně maž,anebo kde je bělmo vpouštěj a dej koni žílu pod okem zjistiti,zhojiš.

Aby klisna ke koni šla

Vezmi baldr/i/an kozlíček,zvař jej /v/ čisté vodě,vystudí /?/ dávej tu vodu kli/s/ně pítí za nápoj,zahřejí se a poujdou ke koni, to časí tejden.

Aby klisna potom zůstala

Vezmi zaječí bobky,když je nechtic najdeš,šlovíky,ukroj krajíc na velký chleba,dejte do něho,když ke koni pojedeš,dej jí to.

2/ Vem zaječí pecek, ... rybu,kterou v štice najdeš,usuš na prášek, do chleba dej...

Člověku neb hovedu na vnitřní kost

Vezmi jarého hovězího loje,též jeleního,kozlového,telecího,každého rovno na míru a přičin mezi to se zdáti bude zaječího sádra,smíše to a spust to vše v hromadu,namaž to koni na tu hlavní kost a potři, zmékne,učin pošikem po sobě,zde.....ta svinského,z kterého nejvíce ji .....trísky i potřep tou trískou a dev člověku nebo koni často dolu a sejde,stratí se.

Když se kůň od podkovy stlačí,neb zabodne,tak se mu roh vodejde a půda se vytrhnout musí,takový utvrdití,by zase brzo na něm jezditi mohl.

Vezmi z komína sazí,ze žížal olej,strč /malé?/ bobky,stluč dobré v moždívku a to vhromadu dátí,potom koni vytrhni ven a tím namaž, a konopnou koudeli založiti,potom tři dřeva,dvě do půdy a třetí přes ně vložiti,potom dej ukovat a to zhoji se.

Jinak

Stluč mezi dvěma kemeny diviznu a udělej nábitek a vytáhna koni křebík nabi/j/ to do podkovy a zhojiš ku podivu.

Když koni jádro uchází,učin takto

Když je nový měsíc,druhý den nejprv tato slova promluv,vlož kříž ruku: "Te maso které sehnám,to uchází,ted stě nikdy více,a přibejvej na masu a na krvi tak jak nový měsíc činí na nebi,k tomu dopomáhej bůh otec,bůh syn,bůh duch svatý?Potom na tom místě vyřež 3 kusy masa,zaobal je do bílého plátna,každý kus zvlášť a zavrtej do stromu jakéhokoliv a zaklinuj.Potom učin takto s pušťadlem: prosekaj mezi tím vyřezaným místem a natluč dobré skla, posypej to před tote místě a vezmouce tenkou hůlku,tluč koně na tom místě,až vopuchne,potom učin takto: Druhý nebo třetí den : Vezmi nový máslo,rozplust a namaž to ztlučené místo jak tento nabitek:

Vezmi kořen z tlustého rákosu,3 raky nejmenší /co/ můžeš dostatí a starý sádro,smísejice to dohromady,strč to spolu a dej koni vybrati v rohu až do živého,potom dřív než nabiješ ten nábitek, tedy pust mu žílu mezi střelou dávenou tak jménem a po tom nábítku nech ho státi do třetího dne a zhojiš ho.

Chváceného koně hojiti

Dej koni kováři pustiti žílu korunovou tak jménem,kterou najdeš pod kolennem u samého kůtku,na všech čtyřech nohách,nech z té téci krev tak dlouho,dokud chce,potom vezmi křenu,zetři ho dobré,potom zetřený dej do kyselého octa,přidej k tomu od zajice cokoliv,když jen je to,budte plíce nebo játra,dobré zemichej a vlez koni do úst nebo křípi.Po též trenku vyved koně do louče hnojní a to učiniti když můžeš před vejchodem slunce,jest nejlepší a zhoji se.Jest skušeno.

Materídouška

Vně z ní posiluje mozek. Vařená ve víně a pitá, řezové kapání moče opravuje, lomí omdlávání a dávení příkišné, odjímá otokliny jeter, a ledví hojí, s octem a medem vařená pomáhá těm jenž krvi hrkají i zevnitř, přikládá se na ta místa, kde se krev srazila a shromáždila, kde se z ní kouří. Tu žádný had, žába, a co jedovatého kdo je. Potrávený si ji..... idle a pití požívá.

shora uvedeném/

V "lékařském rádci" jsou uvedeny tyto léky:

řepné semeno	kafr
teplé mléko	kořalka
žába nalezená pod svíňským	sanytr
korytem	voda z vařeného zeli
bílá mouka	mýdlo
medová strída	lněný olej
vaječný bilek,	vařené otruby
síl,	hruškové dřevo
kamenec,	salmiak
nehašené vápno,	husí pyšk
vosk	řepa zaječí
cihla	žaludy mleté
petrolin	pohanka
rtuť	kozlí lúj
utrejch	bilek vaječný
zaječí sádlo	voda hnojná
staré sádlo	kamenec
sekáné seno	ocet
ječmen	kůrka z chleba
žloutek na tvrdo	chlupy z mužského přirození
bilek na tvrdo	chlupy z ženského přirození
nickamínek	zaječí sádlo
kostivalový kámen	ricinový flestr
vinný ocet	pýr polní
hofec,	bukvicové listí
černý bez	jetel bílý
tlučený pepř turecký	oves
bříza	račí oči
žito	raci nejmenší
feníkly,	vápno nehašené
kmín	kafr
oman	dubový popel
cibule	sádlo křepelky
med	sádlo kachní
jalovcové jehličí	olej dřevěný
hermánek	baldrian -kozliček
syrovátka	zaječí bobky
konopné semeno	štovík
ostružinové listy	chléb
sádlo	zaječí psacka
psí sádlo	ryba spolknutá štíkou

- 5 -

nouka bílá
nedová voda
podešev starého střevice
kamenec spálený
sklo tloučené
hovězí lůj,
jelení lůj
kozlový lůj
telecí lůj
saječí sádlo
bylinky spálené
střevic starý
bezová kůra
lněné pokrutiny
pivo staré
saze z komína
olej ze žíšal
Mípa stará, suchá
jáhly
pšenice vařená
mozek hovězí teplý
oves
ovesné klasy
rákosový kořen
křen
route /?

---

sádlo vepřové
rak syrový
kalkus /?
slepice
zaječí krev
sviňské teplé lejno
býčí plíce
chlebová střídka režná
mozek teplý telecí
sádlo ryvní /?
olej terpentínový
plíce zaječí
játra zaječí
ze zajice cokoliv
hnojní louž
borové šišky
smrkové šišky
jedlové šišky
jasanová kůra
otruby ječné
žába prašivá
prach ručnicový
mášlo přepouštěné
mášlo nepřepouštěné
metemídouška
žito jaré

věchet slaměný
hůlka tenká
plátno bílé
lněný bindet
lněný klášek
konopná koudel
puštadlo
hmoždíř
pouštění žilou koni u kováře

5

S m l o u v a

uzavřená mezi panstvím Cerhenice a poddanými
o převedení roboty na emfiteutický systém

v roce 1778

Originál smlouvy uložen ve Státním archivu Praha,
pracoviště Benešov u Prahy.

Ves Cerhenice, inv. č. 35

Z němčiny přeložil: Karel Pokorný v roce 1984

S m l o u v a 1/

mezi nejmilostivější vrchností a poddanými panství Czernice
v Čechách, Kourimský kraj, uzavřená v Czernicích dne 1. října 1778

Poté co její c.k. Majestát zkoušku ^{2/} nejmilostivěji nařídila a mne na konci podepsaného zplnomocnila s poddanými panství Czernice novou smlouvu o výkupu z roboty na komorních panstvích uzavřít, byly nové rustikální a dominikální knihy založeny, všechni poddaní předvoláni a jim obsah nové přísehy bod za bodem zřetelně přednesen a následující smlouva s jejich zplnomocněnými rychtáři na jejich žádost přeložena a s konečnou platností na věčné časy neodvolatelně byla uzavřena.

První oddíl

Výhody, které poddaným z nové smlouvy vyplývají

§ 1. Obsah roboty dosud vykonávané
u panských dvorů na dominikálních
grunstech.

1. Nejmilostivější vrchnost vlastní na tomto panství čtyři
dvory, které byly dosud poddanými z největší části obdělávány
robotou.

a/ u dvora Czernice	1475 měřic
b/ " Retenice	567 "
c/ " Chocenice	852 "
d/ " Břežany	775 "
C e l k e m	3669 měřic

N.B. Toto jsou jen orná pole; louky, pastviny a zahrady
nejsou v tomto obsaženy. Stejně tak ne ty, které poddaným
mimo dvory byly dočasně pronajaty. Tyto obnášejí
1373 měřice, s nimi všechny dominikální pozemky
dohromady 5042 měřice, s výhradou jejich geometrického
vyměření.

1/ Kontraktmässiges Einverständnis. Zwischen der gnädigsten
Grundobrigkeit, und den Unterthanen der Herrschaft Czernitz
in Böhmen, Kaurimer Kreises. Geschlossen zu Czernitz den
1 ten Oktober 1778

2/ Resbizece byla prováděna na zkoušku od r. 1775 na statcích
Žíreč a Žacléř, které spravoval dvorní rada Frant. Ant. Resb

§ 2. Poddaným budou řečené dominikální pozemky do včěného dědičného nájmu, neboli EMPHYTEUSIUM přenechány.

2. Všechny tyto dominikální pozemky se tím způsobem mezi poddané rozdělí, že tyto za niže vyměřené dávky emfytetické v neodvolatelném vlastnictví ponechány býti mají a které oni po právu^{*} svým dědicům přenechat mohou.

§ 3. Jak se má při rozdělování postupovat.

3. Při rozdělení těchto pozemků bude přednostně přihlédnuto:

A/ Aby především Šafáři, když o to žádají, některé pozemky dostali.

B/ Budíž synům sedláčů, kteří mají nějaký majetek a své děti zaopatřiti chtějí, pozemky přenechány.

To bude záviset od sedláčů samotných: kteří již dříve pozemky dosti zaopatřeni jsou, žádné pozemky od dvoru přiděleny nebudou; jejich úmysl je jen v tom, aby po zrušení robotní služby zlepšili a posílili užitek svých vlastních gruntů.

C/ Zbytek se rozdělí mezi domkáře, kteří dosud žádnou půdu neměli, nebo mezi docela nové osídlence, kteří jsou ve stavu zřídit si hospodářství.

§ 4. Stejně vlastnictví se zechovává nad dosud osedlými rustikálními grunty poddaných, které měří 3256 měřic.

4. Nejmilostivější vrchnost přenechává dále na stejný způsob též rustikální grunty, které asi 3266 dolnorakouských měřic podle tehdejšího vyměření roli obsahují, nynějším osedlým, ve všech jejich částech, včěně a neodvolatelně do emfytetického vlastnictví, jak pozemky ode dvoru, pouze za dole určené složení ročního výkupu z roboty a pozemkové dávky.

Nechť jsou již od mnohých let s poddanými vymíněné splátky proto staženy, nebo nevyměřovány. Tak se má na ještě trvající případné nedoplatky stejně tak nehližet.

§ 5. Budoucí platby budou vybírány podle geometrického vyměření pozemků a určení kvalitativní třídy

5. Smluvní dávky, jakož i zemské kontribuce, mají být v budoucnu rozdělovány podle nejpřísnější spravedlnosti, to jest podle geometrického vyměření a všeobecně určených 4 kvalifikačních

*/ ohne Widerrecht = přeloženo "po právu"

tříd; takže žádný poddaný oproti jiným nebude znevýhodněn, nýbrž má být všeobecně bohulibá rovnost zachována.

Vyměřování má se provádět podle nejvyššího rozhodnutí zde a na všech místech podle ustanovení vídeňské míry - měřice = 528 čtverečních sáhů.

- § 6. Všechny staré dávky z gruntů přestávají platit při platbách podle nového Aekvivalentu.
6. Oproti dole určeným dominikálním dávkám ruší se všechny ostatní dávky, ať platby v penězích, které poddaní z rustikálních gruntů až dosud odváděli panstvu spolu s robotou, snebo úlevy 1/. Jejich budoucí závazky budou pozůstatat pouze z ročních emfiteutických dávek a zemské 2/ kontribuce.
- § 7. Prominuti nevolnictví a jeho účinek
7. Podle tohoto na dosavadní nevolnictví ^{3/} všech poddaných a jejich dětí nahlíží ~~ne~~ nejmilostivější vrchnost, představujíc si však, že zůstávají podrobeni poddenské poslušnosti.
- Povinnosti, kterým poddaní podrobeni zůstávají, jsou:
- a/ že bez zaplacení výhostních nebo propouštěcích listů pod jinou jurisdikci v zemi, nebo též v jiných dědičných zemích beze všech překážek, nebo zaplacení taxy odebrati se mohou, jen když budou dbát nejvyšších nařízení o vojenské konskripcii.^{4/}
- b/ že podle svého přání řemesla a služby si mohou zvolit, aniž by je vrchnost směla svou svobodnou libovůli zadržovat, nebo taxy za to požadovat, z čehož pak vyplývá, že od dosavadních služeb pacholků, nebo jiných vrchnosten-ských donucení pro všechny časy volni a zbaveni býti mají.
- c/ že při uzavření svého sňatku za přihlašovací list ^{5/} zcela nic nemají plnit.
- d/ Stejným způsobem může volně poddaný, který podle nového systému emfiteutické-rustikální vlastnictví nad svými usedlostmi dostane, tytéž někomu jinému prodati, vyměniti, v té míře však, že vrchnosti bude nový schopný osedlý ^{6/} představen a může na panství Cerhenice na svých pozemcích 10 let podle nového, kontaktu setrvat.

1/ Freischaften = přeloženo "úlevy"

2/ Landesfürstliche Kontribution = doslově zemskoknížecí kontribuce překládá se "zemská"

3/ Nechsicht der Leibeigenschaft = přeloženo jako prominuti nevolnic-tví

4/ Konskription = konskripce= sčítání

5/ Los und Freiheitsbriefe   6/ = Besitzer

Před prodejem / těch 10.let/ záleží na libovůli vrchnosti, zda poddanskou usedlost při prodeji za kupní cenu povolit chce, nebo nechce.

e/ Právo své grunty upsat, nebo zastavit, jest právě důsledek svobodného vlastnictví a bude podle nahoře uvedených pravidel určeno; k témaž účelu od vrchnosti řádná záznamní kniha bude držena a do které všechny kontrakty poddanských, jako hypotéky na poddanské emfiteutické statky zapsány býti musejí, protože bez těchto záznamů není žádná výhoda pohledávky a tato jen ode dne záznamu má mit platnost.

§ 8. Laudemie nebudou vymíněna

8. Při změnách osedlých /pozn. Besitzer/ budou někde při emfiteutických jednáních poddaní k zaplacení laudemí přidržování, které nejvyšší vrchnost k osvědčení své zvláštní milosti poddaným zcela promíjí.

§ 9. Použití statkových budov

9. Po rozdelení dvorských pozemků, k dalšímu provozu vrchnostenského hospodářství přebytočné budovy budou nestrenně oceněny a za levnou cenu novým osídlencům, kteří k tomu mají chuť, přenechány; na kterých by každý z toho slušné živobytí opatřiti mohl.

Na připadající platby mají přebírající těchto budov 3.letou lhůtu a r. 1782 mají s placením začít a ve 4 po sobě následujících letech zcela zaplatit.

Zdejší lesy nejsou s to novým osídlencům pomocí; ze zvláštní milosti panství však jim ke zhotovení jejich budov bude dáno potřebné stavební dřevo z lesů panství Ledeč za obvyklé ceny, se zvláštní milostí, že jen 3. díl ceny ve lhůtách vymíňných pro dvorské budovy zaplatí, zbyvající dvě třetiny mají být darovány.

§ 10. Rychtáři a hajní etc obdrží podle míry vynaložené pile svou odměnu za služby vykonané panství.

10. Protože podle tohoto kontraktu všechni poddaní budou podle míry svých usedlostí stejně zatíženi, tak pozbývá platnost osvobození od robotních služeb, nebo na jejich místě je nahrazují ekvivalenty. /

Nejmilostivější vrchnost ale prohlašuje oném poddaným, kteří dosud za služby, které panství na jiném místě říšeji poskytuje, jako rychtáři, hajní atd., nic nedostávali, v budočnu, kdy oni jinak ve vymáhání podle nového systému určených plateb, ve zlepšení hospodaření vůbec, tak jako jim jinak od vrchnosti uložené bdělosti, se pilně osvědčí, službě přiměřenou odměnu každoročně bude dostávat.

/ rovnocenná náhrada za nevykonané robotní povinnosti

§ 11. Začátek nového systému jest na
1.ledna 1778 stanoven +/

11. Začátek nového systému, kterým následuje konec roboty,
stanoví se na 1.ledna 1779, kteréhož dne všechny nejrůz-
nější roboty a staré platy mají končit.

Jinak zůstává v platnosti tento kontrakt, nehledě na
užitek a držení všech ostatních práv, které jí podle
zákonů a nařízení 2/ přísluší a které v tomto kontraktu
neuvedla.

Druhý oddíl

Výhody které z této nové smlouvy pro panství vyplývají

§ 1. Určení nového ekvivalentu.

1. Podle pečlivých účtů a po poradě s hospodářským úřadem
se určuje nový ekvivalent, který poddaní panství Cerhenice
podle nového systému musí uhredit, na to 157 zl., slovy
desettisíc a jednostosedm a padesát zlatých;

aby se tímto nejen samotné vrchnosti její mírné výhody
neznevážily, nýbrž též aby své budoucí výdaje mohla zaplatit,
jež při novém systému vlivem újmy roboty v mnoha hospodář-
ských článcích způsobeny budou: aby se tato částka panství
nejmírnějším způsobem zížila, jest jednomyslně dohodnuto:

a/ že od tohoto kvanta noví osedli dominikálních pozemků
pr asi 5042 měřic bez objasnění ++/ kupní smlouvy
dostali do vlastnictví, roční plat +++, pr 6974 zl. 46 kr.,
slovy šesttisíc devětsetsedmdesátčtyři zlatých 46 krejcarů
na sebe vzítí mají, který na měřici pozemku roční břemeno
pr 1 zl. 23 kr. čini, jež, když podle geometrického vyměření
půdy by se měla najít větší výměra půdy, bude ještě
proporcionalně zmenšeno.

b/ Obnáší tedy úbytek od shora uvedeného ekvivalentu
3182 zl. 14 kr., slovy třitisíce jednostoosmdesátdu
zlaté 14 krejcarů, které rustikalisté a v budoucnosti
rovněž emfiteutičtí vlastníci 3256 měřic rustikální
půdy, jak ti nahoře uvedení převzítí mají, takže na tento
jejich ekvivalent mají zaplatit roční podíly, z každé
dolnorakouské měřice asi 35 krejcarů a jeden malý zlomek,
který při geometrickém redilném vyměření zmizí.

+/ Zde jest v kontraktu rok 1778 chybně uveden, správně má být
uveden rok 1779.

++/ v originále uvedeno : ohne Auslegung eines Kaufschillings;
je to možno přeložit též jako "bez výkladu" nebo "bez vysvětlení"

+++/ v orig. jährliches Zins = roční úrok, v překladu použit
výraz "plat"

1/ možno též použít výraz "srazila"

§ 2. Placení zemské kontribuce
se ustanovuje.

2. Zemská řádná kontribuce činí 1416 zl. 48 kr. a aby mezi shromážděné poddané všeobecným projednáním tím lehčejí byla provedena, bylo rozhodnuto, že dole v třetí části kontraktu předepsaná výpomoc ^{2/}, jež dominikálu i poddaným při jízdách s dodávkami prospějí; dominikál, stejně jako rustikalisté k řádné kontribuci mají přistoupit.

Protože nyní jmenovitě dominikální a rustikální půda 8298 měřic obnáší, tak připadá v tomto případě na jednu měřici asi lo krejcarů a z toho vyplývá, že budoucí osedly dominikálních pozemků ročně z měřice žádná další břemena neponese, než jak 1 zl. 33 kr., rustikalista ale 1 zl. 8 kr., kterýž obnos neproti tomu bezpochyby ještě menší bude, když se jim pravdivý obraz dominikálních a rustikálních pozemků geometrickým vyměřením dostane.

§ 3. K letošnímu zimnímu osevu budou semena zapůjčena panstvím, budou však po jejich sklizni r. 1779 od budoucích osedlych panských polí vrácena.

3. Protože začátek kontraktu byl stanoven na 1. ledna 1779, tak jsou poddaní až do této doby zavázáni své staré platy a robotní dluhy panství věrně uhraditi, což o to ochotněji ciniti mohou, když dobrá kvalita půdy jim přinese příštím rokem prospěch, aby cele od úrody r. 1779 vrchnosti dále nic než vděčností oplatiti by měli.

§ 4. Platby mají být určeny v prvních 10. letech v penězích, potom má být placeno v obili nebo penězích podle dorozumění vrchnosti a poddaných, avšak toto dorozumění má být vždy na 10 let, hlevně však platby v obili mají být stanoveny.

4. Jmenovité platby nového ekvivalentu budou vrchností od poddaných prvních 10 let v penězích, v budoucnu ale v obili placeny. Budoucne vyjadří se poddaní, že každý jim podle reálného vyměření a v nových pozemkových knihách zapsaný obnos chce po deset let v obili dodáveti, a sice v druzích, které bude každý schopen odvádět v neměnných cených, tedy:

a/ pšenice - vídeňská měřice..	2 zl	-
b/ žito	1 "	30 kr.
c/ ječmen.....	1 "	-
d/ oves.....	-	45 "

1/ Die landesfürsterliche ordinari Kontribution

2/ paktierte Überhelfung, die den Dominikal-Unterthenen in den Lieferungen zustatten kommen wird

Toto obili bude v dobré a čisté kvalitě poddanými do špejcherů určených panstvím, odváděti.

Jestli by však po uplynutí 10. let panství namísto naturálních obilních dávek opět na odvádění v penězích setrvati chtělo, má to s poddanými erozumitelně projednati, jsou-li tito též ve většině pro peněžní dávky, tehdy my nebudeme moci svou vůli zadržovat: Potom by měla být reluice penězi placena, když obě strany se na tom vždy na určitou dobu dorozumí. V tom případě si ale vrchnost dále vyminuje, aby jakákoliv určená částka reluice na lo. pot sobě následujících letech byla přijata. Po jejich uplynutí naproti tomu se opět obili od poddaných má přijímat, nebo od něho upustit, snažeb užavřít novou smlouvu na peněžní reluiční částku na dalších 10 let;

Tímto způsobem má být od 10. k 10. letům pokračováno. Za dodané obili nesmí být nikdy od panství nebo úředníků taxe požadována.

§ 5. Osobní dávky: jako mleci, pekařská a výčepní dávky zůstávají podle starých smluv v platnosti.

5. Z těchto panských dávek nemají být dotčeny ty, které se netýkají usedlostí a obdělávané půdy, nebrž které jsou závislé na osobních přáních, které te nebo ona osoba od vrchnosti pro sebe, tedy ne trvale užívá, jako masné krámy, kovárny, hospoda a zvláštními dohodami určené mlýnské poplatky a jím rovné, které vrchnosti z pochopitelných důvodů zvlášt se platí.

Protože při novém systému od všeobecného ulehčení dávek žádný smluvní poddaný být zbaven nemůže, tak budou též mlýny a jejich vlastníci z dominikálních gruntů postaveni do stejných podmínek jako všichni ostatní; oproti tomu jim vrchnost prohlašuje, co jim zde na smluvních výhodách ujde, jiným způsobem vynahradí.

§ 6. Platby, které je nutno měsíčně odvádět.

6. Nově sjednané platby v penězích mají se nejmilostivější vrchnosti právě tak odvádět, jako dohodnutá pomoc k zemské kontribuci v měsíčních splátkách.

Aby se při těchto platbách dosáhlo co největší správnosti, budou povinnosti každého poddaného a dědičného pachtyře zaneseny do záručních listů, které obdrží od panství, stejně tak jako do knížek na dominikální dávky.

Platby mohou buď prostřednictvím rychtářů v jejich úředních dnech, nebo každý poddaný sám je předá, avšak musí danou knížku pokaždé vzít sebou, aby jejím prostřednictvím mohl prokázat zápis ze strany úředu.

§ 7. Budoucí nutné menší práce, které budou panství za stanovené platy prováděny.

7. Poté co nejmilostivější vrchnost z lásky k poddaným jim všechny roboty prominula, aby pří svých rukou jedině sobě a svým rodinám se nerušeně věnovati mohli, zároveň ale ukazuje se potřeba rozličných požadavků na ruční práce a potehy pro pivovar, budovy a jiné případy.

Tak se zavazují poddaní pokaždé na požádání panství, avšak v pořadí podle vesnic a domů, též tyto za následující platy vykonávat:

- a/ za jednoho obyčejného nádeníka od Havla do Jiřího pr 9 krejcarů,
- b/ od Jiřího do Havla..... 12 "
- c/ v průměrném čase beze stravy..... 15 "
- d/ za jednu fúru pro panství s dvěma koni.m.a.
celý den..... 1 zlatý
- e/ mimo panství když s fúrou tentýž den se
vrátit nemůže..... pr 2 "
bez dalších příspěvků mimo zaplacení mýta,
které má pokaždé vrchnost uhradit,
- f/ za pochůzku jako posel je taktéž pro cestu
tam a zpět dohromady za 1 míli domluveno... 6 krejcarů

§ 8. Škody způsobené počasím neulehčují poddaným jejich povinnosti.

8. Dohodnutý ekvivalent panství má být placen vždy bez ohledu na škody způsobené počasím.

§ 9. Jak mají být zabezpečovány vojenské dodávky ve válce.

9. Také v případě určeném prozřetelnosti, když ve válce budou od vrchnosti požadovány zemským rozpisem stanovené dodávky obilí, sena, slámy atd.: protože vrchnost všechny dvory zrušila, tak mají všichni poddaní jakož i dominikál s rustikály v budoucnu dodávky sena, slámy a zrní zcela nésti a proto tyto s poddanými s největší mírností též v tomto směru ujednat.

Tak má při tomto obchodě v každém případě dosažený užitek jim zcela zůstat, vzniklé škody ale na polovic od panství budou neseny.

Co se naproti tomu týká každé dodávky, která je v zemi od poddaných přepravována, tu zůstávají připadající výlohy, nebo samotný užitek, jako dosud poddanému; břemeny dodávek a fůr rovněž jen oni jsou zatíženi; a proto v tomto obchodě vzniklé škody na všechny poddané se stejnou měrou přenést, aby byly snesitelnější.

Tak se bude v tomto případě podle následujících pravidel rok od roku postupovat:

- a/ Především se s poddanými uváží, zda je požadovaná jízda in natura na panství nejvhodnější, nebo zda by bylo společné věci užitečnější, požadavky kdekoliv v sousedství zakoupit.
- b/ V prvném a všeobecném případě se zváží, jaké jsou celkové ceny dojednaných obchodů a od kterých závisí otázka, zda potom bude určena mírná cena, která by se ráda zaplatila za ty, které se in natura dopravují.
- c/ Dopravujícím bude zaplacena cena určená nejvyšším zemským knížetem, tehdy ale, když je tato cena nižší, než činí nahoře určená kupní cena, bude témuž hotově uhrazena.
- d/ Celá částka této úhrady se zíčtuje - polovina škody panství, ale druhá polovina od každého poddaného podle výměry jeho usedlosti bude zaplacena, respektive se mu uhradí.

Co se týká škod, které poddaní při jízdách s fúrami utrpí, tu se případné společné nedopatření řeší, jak je ve 3. části tohoto kontraktu uvedeno.

V prvním roce budou noví osídlenci a dominikalisté od naturálních vojenských dodávek a fúr ušetřeni.

**§ 10. Ekvivalent domkářů a podruhů,
kteří nemají žádné budovy.**

10. Od domkářů a podruhů, kteří docela nic nevlastní, nepožeduje nejmilostivější vrchnost žádné dodávky:

Právě i tito podle nového systému rovněž dobrodlní osvobození od zákonné roboty a nevolnictví obdrželi; bylo uznáno spravedlivým, aby též tito společné věci ještě něčím přispěli, což nejmilostivější vrchnost jedině ve společný užitek k panství Cerhenice patřícím poddaným v té míře přenechává, že všechny tytéž bývalé a budoucí příspěvky do kontribučenské pokladny k posílení společného kapitálu použity budou.

Je povinen složit v měsíčních splátkách:

domkář bez pozemků..... 1 zl. 30 kr.

podruh bez pozemků..... 1 zl.

Jakmile ale domkář nebo podruh dostane půdu k obdělávání, má být od této příspěvků do kontribučenské pokladny osvobozen a má s ním být ječnáno jako s každým jiným poddaným.

**§ 11. Náklady na geometrické vyměření převezou
zejména poddaní.**

11. Protože práce a vydání na celkové geometrické vyměření jsou z největší části základem výhod všech poddaných, tak převezmou též připadející náklady v té míře, jak panství rozhodne; od poddaných ale po ukončení nových pozemkových knih ve 2 letích lhůtách mají být splaceny a to podle výměry každé jednotlivé usedlosti, jak bude geometrické vyrovnání odsouhlaseno.

Třetí oddíl

O podmínkách, které celý systém k užitku pána a poddaným usnadní

§ 1. Odkryti větší výměry půdy geometrickým vyměřením nepřinese nevýhodu na straně dávek ani panství, ani poddaným.

1. Geometrické vyměření bude regulováno podle čtyř určených kvalitativních tříd a podle nejvyššího c.k. prohlášení

Vrchnost a poddaný jistě již přiznávají, že odhalením více půdy, která by se při vyměření podle všeho odkryti měla, žádné straně nevýhoda ve zvýšení a nárůstu veřejných dávek nenastane.

Podle tohoto měřítka takto obecně nejlepší, to jest: aby se ulohila celková břemena, pečlivá a pravdivá, správná míra našla, bylo učiněno opatření: jak též se strany nejmiloslovější vrchnosti nemá se nakládat žet na odhalení vyšší držby půdy v žádném případě jako na prostředek k roznožení panských výnosů, avšak zajisté proto, aby se nehoře určený ekvivalent lehceji docílil. Právě tato spravedlivá míra rozumí se také jako subrepartice +/ zemské kontribuce.

§ 2. Jak jsou určeny kvalitativní třídy.

2. Určení 4 kvalitativních tříd bude zavedeno takto:

Vrchní dohled má vyměřující inženýr, kterému bude přidělen panský úředník a ti spolu se začleněným rychtářem vesnice, přísežních osob, potom poddaného držitele gruntu samotného, oddají se bezprostředně práci.

§ 3. Případy, kdy poddaný může být po právu ze svého majetku sesazen.

3. Vrchnosti zůstává nad poddanskými usedlostmi, převedenými do emfyteutického vlastnictví, nadále vrchní vlastnictví ^{++/} DOMINIUM DIRECTUM, z toho vyplývá, že držitelé svých gruntů v žádném jiném případě nemohou být sesazeni, jen když:

a/ své závazky vyplývající z konaktu po celý rok opomijeli,

b/ jejich grunty se zhoršují a špatně hospodaří,

c/ jsou tak prodluženi, že pasiva dosáhla dvou třetin.

V těchto případech může vrchnost poddané z jejich usedlosti sesadit a poohlédnout se po lepším hospodaření pro obecné dôbre.

+/ Subrepartition = pomocný prostředek k přerozdělení /rozvrhnuti/

++/ Obereigentum = vrchní vlastnictví

§ 4. Kauce poddaných v SOLIDUM.

4. Aby nejmilosivější vrchnost mohla mít budoucně se streny poddaných převzaté závezky pojištěny, tak prohlašují všichni poddaní jasně - od obce k obci, jeden za všechny a všichni za jednoho a každý poddaný za sebe a všichni za jednoho, že řečené dávky za sebe a své dědice zaručit chtějí v té míře, že by jeden nebo druhý byl k placení svého závezku nedbalý, tak všichni společně a každý z beprostřední zvláštnosti, od panství prostřednictvím obvyklých donucovacích prostředků k placení dluhů přidržen být mohl a měl.

Poddaní se podrobují též zcela ohočně, že vrchnost má právo nejen samotné ty, jak již řečeno bylo, kteří své hospodářství zanedbávají, nebo své dlužné vrchnostenské dávky podle konaktu nezapřavují, ale také ty, kteří se v dluzích ocitli, bez dalšího, nechat odhadnout /abschätzen/ a po lepším hospodáři se ohlédnout.

Též vyúčtovanou býti má, když rychtáři jdou na pochůzku za vytypovanými pro hospodářství držitele, aby povzbudili jejich zájem; na tom musí mít všichni zájem, aby byl co nejdříve ustanoven dobrý a pilný hospodář namísto tekového špatného.

§ 5. Zda si každý z gruntu sesazený poddaný může činit nárok na kupní cenu usedlosti.

5. V případě, že vrchnost by musela některému poddanému, který není schopen platit, podle této smlouvy přidělenou usedlost odebrat, může vzniknout pochybnost, 2/ jak by ocenění /odhad/ této usedlosti mělo být provedeno.

Pro tento případ Jejich c.k. Majestát nechal na všech doménách 3/ vyhlásit následující nařízení, která proto také na tomto panství Cerhenice platná jsou: 4/

Kde jsou grunty již odedávna zakoupeny, má odstupující ovšem nárok na stanovení trhové ceny, která po srážce panských a cizích dluhů zbývá.

Kde ale poddanští držitelé svůj starý rustikál 5/ jako nově nebyté dominikální grunty bez trhové ceny mají, může vrchnost N.B. 6/ bez většin ocenění grunt zubavit a opět někomu jinemu podle kupní nebo bez kupní smlouvy přenechat, vyjma, že by sesazený hospodář měl poddanský majetek již lo let od předání podle konaktu počinaje, může v klidu na usedlosti sedět 7/

1/ t.j. vytypovanými nástupci dosevadního špatného držitele

2/ Anstand angeben = přeloženo jako vznik pochybnosti

3/ v originále Domäne = státní majetek, doména, panství

4/ v orig. bedungen = umluveny, ujednány, přeloženo "platné jsou"

5/ poddanské hospodářství

6/ N.B. = note bene, v originále je dvakráte podtrženo

7/ ruhig besessen = pro srozumitelnost kontextu přeloženo
"může v klidu na gruntu sedět"

Potom se ocení movitý majetek, prodá tomu kdo nejvíce nabízí, z prodejní ceny se zaplatí dluhy podle předpisů zemských zákonů a zůstatek má být odevzdán sesazenému vlastníku.

§ 6. Spolu s robotními povinnostmi přestávají závazky poddaných k veřejným zemským záležitostem, s prací CONCURRIE nepřestávají.

6. Podle nového systému přestávají všeobecné robotní závazky, které byly ve veřejných záležitostech vykonávány pro zem, avšak ne vrchnosti.

§ 7. Rozdělení, když k veřejnému užitku obci se konají práce podle CONCURRIE.

7. Stejně často tak se stává, že pro záplavy a jiné toho druhu případy se objeví škody na pozemcích a cestách, čímž se orba zanedbává a cesty se stanou nejisté. Tak se spojí poddaní, jak rustikální, tak dominikální držitelé, kteří v budoucnu od těchto roboty osvobozeni budou, zcela ochotně v onom čase, kdy se zemědělskými požadavky podstatněji zaměstnání nejsou, na phlášení a příkaz vrchnosti, rádi a bez váhání se dostaví na tyto práce.

Když v průměru ve vodách, zřizování příkopů, hrází a cest z jedné vsi do druhé a osázení těchto ovocnými a jinými stromy má se vykonat, co k veřejnému užitku každé obci přispěje.

A na to při této concurrenci se vůbec čestná míra souhlasu zachovává a každý podle svých sil k tomu nucen budiž, tek nají za povinnost:

- a/ všechny potřebné fúry s 2 koni a jedním pacholkem denně po 24 krejcarech a nádeníci naproti tomu po 7 krejcarech budou odměněni,
- b/ částka hodnoty se mezi všechny poddané a dědičné pachtyře, kteří mají z nové práce užitek, rozdělí podle výměry jejich usedlostí z měřítce pozemků a tak na jednoho připadající cena odvezených fúr, nebo ručních prací známých poddaných, se rozdělí.

§ 8. Stejně výpomoci má být též dbáno při fúrách pro vojsko, respektive ve válce a jiných dobách.

8. Stejná pozornost se věnuje od země požadovaným pracem, s tím se od roku 1779 započne; mezi vrchností a poddanými se ustanoví měřítko, takže v budoucích letech, tak jak často tento případ nastane, bude se dále jezdit.

Především má se toto měřítko zachovávat při vojenských dodávkách, protože také tyto zůstávají ležet na známých poddaných jako břemeno; potom má zde své místo všeobecná výpomoc, jako je uvedeno nahoře při dodávkách obilí, sена a slámy. Vždy jest třeba uznat, že všechny náklady budou s geometrickou přesností.

Tak při stážnostech na značně citelné ztráty, což se všeobecně s udržovacími náklady srovnává.^{1/}

99. Poddaní jsou zavázáni svůj 4.díl své půdy věnovat pěstování pícnin.

9. Poddaní se zavazují věnovat se při převzetí panské půdy s největší péčí její orbě a její 4.díl nechat ležet jako louky, nebo se jinou cestou chtít věnovat krmení dobytka, aby se v Čechách povznesl jeho nedostatečný chov.

Uznávají důležitost této vážné péče a svolují, že vrchnost ony poddané, kteří byli oprávněni převzít dominikální půdu a kteří tuto podmínu neplní: správně rozuměno - když při určení kvalitativních tříd bude možné seznat základnu pro pěstování pícnin, bude to poznámeno v geometrických tabulkách.

10. Poddaní, kterou poddaní a vrchnost v budoucnu uplatní při zlepšování výživy a poddanského hospodářství vůbec.

10. Poddaní se zavazují všeobecným uplatněním píle a větší podnikavosti své dobré postavení zlepšit.^{2/}

a/ Budou zmenšovat zemědělství tak málo užitečné obce a namísto nich pozvolna usilovat o zavedení krmení dobytka ve stájích,

b/ Budou se věnovat vydatnému vysazování stromů, ze kterých v jiných krajích pilní poddaní mají dobrý pomocný pramen,

c/ Zavazují se, že každý ročně bez výjimky 6 mladých stromků na svých pozemcích zasadí, nejmiloslovější vrchnost je bude podporovat.

Budou s rozmanňováním užitečného vysezování tak dlouho pokračovat, až jejich půda bez újmy orbě dostatečně bude osazena,^{3/}, jakož i obecní cesty budou osázeny, z čehož budoucí užitek toliko mezi obce by měl být rozdělen.

d/Zavazují se dále, že budou též ve svých domech přádelnickým domácí čes své čeleď a hlavně děti více využívat, aby je ochránili od škodlivého zcestí a pomoci lidského a křesťanského osvědčení a takový tak lehký způsob pomoci a prostředků na živobytí uplatnili, čímž mohou požadavek, jak uspokojit zemské i vrchnostenské dávky, namísto aby své rodiny daleko od lidského popudu k podnikavosti oddalovali, když zvláště v zimním období se dostanou na nejškodlivější scesti, že prospí polovinu svého života.

Vůbec bude se vrchnost s vážnosti snažit pečovat o své poddané při plnění těchto úkonů, k čemuž se ve vlastním svém užitku zavázali; potom povinnost úředníků bude z největší části směrovat v budoucnu k tomu, aby se stav poddaných přátelským poneučením a pomoci neustále jiných možných pomocných prostředků zlepšoval.

1/ Welche sich mit der allgemeinen Erhaltung am Lesten vertragt

2/ Gewerbsamkeit, přeloženo = podnikavost

3/ Do věty vložena slova "bude osazena", aby celá věta byla srozumitelná.

§ 11. Velké selské usedlosti mají být, tak
jako panské dvory, ve zmenšené míře
mezi děti, nebo jinak rozděleny.

11. Ti poddaní, kteří mají velké usedlosti a nemohou zaručit,
že je patřičně budou obdělávat, budou se snažit rozdělit
tyto mezi své děti, nebo jinou cestou prodat a docilit
tím jednak, aby mohly v malých dílech obdělána
a břemena lépe rozvrženy být mohly.

^{11/}
Uvádíme celé znění německého textu, který bylo nutno pro
srozumitelnost upravit:

Jene Unterthanen, welche grosse Besitzungen haben, und nicht
erkleken kennen, sie erforderlich zu bearbeiten, werden sich
befleissen, solche unter ihre Kinder zu verteilen, oder in
anderweg zu veräussern, damit einestheils die bessere Kultur
in kleinen Theilen erzielet, und die Bürde der Anlagen
leichter ertragen werden können.

Poznámka překladatele:

Překlad byl pořízen podle costarové kopie smlouvy o raabizaci
z roku 1778 /Ves Cerhenice, inv. č. 35/, kterou pořídil Státní
oblastní archiv v Praze pro MNV v Ráthenicích v roce 1983,
kdy byl předsedou místního národního výboru s. Jan Horký.

Přeložil: Karel Pokorný,
Stavbař 2796/32
Ústí nad Labem

6

I. Zápis o předání kontribučního gruntu č.31
v Ratenicích - otcem synovi - se souhlasem
cerhenské vrchnosti,

1. Zápis ze 7.května 1794 /zachovalo se pouze 7 bodů
zápisu/,
2. " z 24.srpna 1808,
3. " z 20.července 1848,

II. Kvítance z 29.června 1828, kterou vlastnoručně sepsal
ratenský učitel František Kofránek,

III. Členové rodiny Volákovy z Ratenic č.31, o kterých je
zmínka v zápisech o předání gruntu č.31

Gruntevni sčísí Jana Voldka
Numbero domu 31.

Přední: Nejmenoveny Jan Voldk byl hned za živobytí jeho otce Jana Voldka jak od něj - tak od zdejšího soudu za ochopného hospodáře od gruntu kontribučenského č. 31 ustanoven, kterému taky ten celý grunt při uvedení rabovského systému do nevdovějícího smíšenitického vlastnictví pro něj a jeho dědice a přindležejícíma polna připrevený byl, a mimo toho on taky po smrti jeho otce, kterej v roce 1778 zemřel, dle rozsudku císaře-královské komerální administrace pod datum 9. ho prosince roku 1784 za dědičného držitele toho gruntu potvrzen jest, kterej grunt on Jan Voldk dle príloženého řečenku mimo gruntevních polí a tehdejšího oklizunku - jak na dobytku a jinym domácím, těž hospodářským náradím po smrti otce v cenu za 328 zl. 11 kr. za vlastní obarbel;

Za Druhé: Po smrti otce Jana Voldka v roce 1788 on nadřečený jeho syn Jan Voldk následovní poslední dluhy nastoupil a to:

do důchodu panství Černínského.....	157	zl. 33	3/4	kr.
do zádůlkí ----- " -----	90	"		
do syrotí kasy též	17	"	22	3/4 "
do kontribučenské kasy.....	23	"	34	3/4 "
V sumě				250 zl. 31 1/4 kr.

Kasovnické = obili

Které ihned jmenovány od jeho otce zdělané, i tak nastoupené dluhy on nynější držitel Jan Voldk docela zaplatil, a nyní zádné ani důchodenské - zádůlní - syrotí - kontribučenské - tím mýně vědomě privátní dluhy na tom gruntu neobjevují.

Do

Za Třetí: Dle dozvědění tehdy ještě živé matky, Alžběty Voldkovy následovní sestry nastupujícího Jana Voldka ihned za živobytí rodičův a národy vypraveny byly;

Totíž: Dorota Vlaďková v Černicích nyní již zemřela
v 168 zl.----- kr.

Magdalena Kuchařová v Beyerwecku 89 " 30 "

přenězení 257 zl. 30 kr.

Anne Buršová 181 " - "

Kateřina Hrubšová 147 " 45 "

v sumě 586 zl. 75 kr.

jakou taky

Za Čtvrté: byl jest nastupujici Jan Voldk obzividlosti nevissan nejen jeho vlastni matku Alibetu, ale do její smrti vyživovati,

ale i taky

Za Páté: jeho bratra Jiřího Volška, kterej v roce 1793 zemřel, ze jeho podíl na vyučení krajbovského Femeala všechny outraty v....ložiti; které on nejenom splnil, ale i taky když bratr Jiřík pro mláhotu svaku Femeala provosovat nemohl, jemu ještě dle protokolu od datto 18 ho septembra roku 1784 tento vejmistk sádce jeho smrti dával 1 strych pšenice, 2 strych žita a jeden strych ječmene.

Za Šesté: Bratrovi Vojtěchovi Volškovi on nastupujici Jan Voldk dle souředního protokolu od datto 18 ho septembra roku 1784 na listě 7..... též pod datum 1 ho marta roku 1785 na listě 46 místo jeho nápadu od téhož gruntu № 31 k jeho důčinnému uklívání - 33 náfüc 13 1/4 málíků - kontribučenského gruntu, a jednu v tom dvoře stojici chaloupku, i s ohlavky dle dobrovolného dohodnutí postoupil, s kterýma on bratr Vojtěch Volšk do zcela spokojen byl, a tudíž nic více na bratra Janovi Volškovi k pohledávání práv nemá; které grunty on Vojtěch Volšk dle kontaktu od datto 20 ho Maret roku 1785 na listě 406 důčinně nastoupil a z nich taky od hned řečeného roku všechny vypadajici platy spravuje.

Za Sedmá: Nino nadjmenovaných od otce zdělaných a nyní od nastupujiciho vyplacených dluhův pr. 250 sl. 31 1/4 kr. ještě on nynější držitel Jan Volšk následovní dluhy dílen taky, od otce zděceno dle v rukouch majicích písemnosti/vypilstil; totiž :

Ratěnickému Ondřejovi Hornovi v hotovosti

36 sl. ---- kr.

tež jemu 3 str. šítka po 3 sl. 9 " "	9 " "
a nasejo jemu dle kvitance 53 " 45 " 98 z.45	98 z.45

Hesloňskému Martinovi Peškoví
v hotovosti

10 " -

Též jemu 4 str. šítka a 2 věrtele pšenice, 6514	14 " -- 24 ----
--	-----------------

***** 373 sl....

Poznámky: Gruntovní sápis je nedokončen, další část se již nesechovala.

* V originále je pádlo písmnosti = písemností

** " " Ratěnickému

*** " " quittances

Ponechává se číslování odstavců, tak jak je v originále uvedeno, rovněž tak podtrhování vět a další pravopisné svádělosti.

Císařský královský děmenštiftovní
Panství Čerhenice

Ves Ratenice

Zápis

na kontribučenský statek pod N^{rem} Cons. 31.

Jann Wollák otec odstupující
Jann Wollák syn nastupující

Poněvadž řečený otec Jann Wollák držitel sedliského statku v Rattenicích pod N^{rem} Cn 31 již tak letma tak na zdraví sešly jest a jeho mající hospodářství jak sluší se patří sám zastupovetí nemůže, tak při těch .....jičnostech uzavřel u sebe, to samé hospodářství jeho jedinému synu Janu Wollákovovi zcela odstoupiti a odevzdati.

Tehdy popouští a odevzdává a... přítomného zápisu již skutečně odevzdal Jan Volák otec - ten - dle v knize gruntovních zápisů No II na listu 268 p:v: až do 270. pod datum 7ho Máje 794 vtěleného zápisu v dědičném vlastnictvu ve vsi v Rattenicích pod No Cn 31. mající kontribučenský statek, který v následovních gruntovních případnosti pozůstává:

Tudiž:

Dle rusticální změnící knihy No 2 a pag. 211

V k l a s s á c h

	Měř.vt.	Mc ² vt.	Mc ³ vt.	Mc ⁴ vt.	Mc ⁵ vt.	sumě Mc.vt.
Louka na Vohradě	1 15 3/4	1 15 1/2				3 15 1/4
Pole na Tetřevě u Husánku		10 9				10 9
" za Stodolou	3 3 1/2					3 3 1/2
" nad Mokrejma	6 2 1/2	18 8				24 10 1/2
" Těž	11 8 1/4					11 8 1/4
" Těž	10 7 3/4	3 8				13 15 3/4
" v Lánech	3 1 1/4	9 3/4	3 3/4	12 5		
" u přední obce	22 1 3/4					22 1 3/4
Louka u Lhoty		4 3/4	14 3/4	18 6 1/2		
Pole za Brůdkem u Lhotky *				12 1/2	12	1/2
Zahrada		4 1/4				4 1/4

Dohromady v .....

8 2 1/4 67 12 3/4 21 9 3/4 25 7 1/2 123 1/4

s všeimi steveníme..... a zhůru vyjmenovanýma gruntama podstupuje..... dobytkem a nářadím jeho synu Janu Volákovovi do jeho dědičného vlastenstva, svobodného užívání a vládnutí v těch mezech, právach, břemenách a požedevkách tak - jak on odstupující

* správně má být uvedeno: Pole za Brůdkem u Lhoty. Výměry pozemků uvedeny v měřicích a vertelicích /1 metrice = 16 věrt.

otec stejného jména a příjmení jej užíval a držel, neb užívat i a držet mohl, v jedné uznáne ceně pr. ..... 8000 zl.
rce se "Osum tisíc zlatých Rýnských a to sice:

Grunty a stavení za ..... 6935 "

dobytek: 3 klisny za..... 750 zl.
1 prase " 50 "
8 ovcí 80 "
1 prasnice 15 "
895 zl.

Nářadí: 1 vůz s 2ma řetězy 130 zl.
2 pluhy 20 "
6 bran 20 "
170 "

Činí to sumu pr.

proti následujícím vejminkám a závazkům:

Totíž

Bude nastupující syn Jan Volák povinován:

a/ Pro dceru neb sestru Barboru při jeho proženění do sirotčí kasy jmenované otcovo a mateřské pretence složit dva tisíce zlatých..... 2000 zl.
a mladší sestře Anně tím způsobem 2000 zl.

b/ Rodičům, to jest otci Jeni Volákovi společně s mateří Kateřinou též při jeho proženění..... 1000 zl.

a pak v lo^{ti} letech po 100 zl. ročně od času proženění začnout..... 1000 zl.
skládati a zaprviti.

Pak
sobě nastupující jménem od rodičův obdrželého dílu sraziti dva tisíce zlatých..... 2000 zl.

Což činiti bude zase oněch ..... 8000 zl.

Vzhůru jmenovaným rodičům následovní každoroční vejminek ochotně a bez odporování až do jejich smrti dávatí..... Totíž

Hottový peníz třicet zlatejch Rn.

30 zl.

<u>Obili v zrně</u>	Žita třinácte korci	13
	Pšenice čtyři	4
	Ječmene dva	2
	Hrachu...Jeden	1
	a prosa	1
<u>Dohromady vrchovatý míry</u>		<u>21</u>

K bytu: V síni jednu světničku a přes dvůr jednu komoru společně

Topení: Tři sáhy dříví a jednu kopu otýpek až na místo

K vyživení dvou krav a osmi ovci Pět mandel žitné .....
a pět " ječné .....

pak jednu párovou fúru sena odváděti a tak.... dobytek v jeho chlívech zechoveti.

Kdyby ale z těch rodičův přes čas..... jeden nebo druhý /zemřel/, tak má tento vejminek předce v celosti tomtéž živobytí pozůstalému až do smrti se dávat; .....
kterýžti vejminek všek teprve až roku 1810 svůj zač... tak v ceně

poněvadž odstupující otec nebudouc... rok jak zimním, tak jarním obilím zaseti se zada.....zuje a z téhož budoucího sklizunku roku 1809 sa... 9tý mandel vyhrazuje.

Jti Sobě otec právo vyhrazuje a zechovává že....jeho syn Jen Volák jej a matku jakožto rodiče ctil a vším dobrým nepředcházel, v tom pádu má... takový grunt zpátky táhnouti, a kterémukoliv druhému dítěti odevzdati mocti.

Do 4té Syn Jan Volák takového sedlského statku^{A když na takový.....}
...právo vlastnosti nabyl, tak bude také jeho povi /nností/ mimo
dle Repartice na takový grunt vypadající kontribuci a jiných
dle takový povinnej.... královských platův, do zdejšího důchodu
jménem..robotní odměny "Padesátčtyřizletý Rn 49 kr, to jest....
každoročně v určitých lhůtách vždy od 1.L... počítaje platiti
a zaprovodati, jakož i vš.... do... od strany zemského řízení
povstat mo..... novým daním a břemenám, tak jako i to..... ním
kontraktě obmezeným závazkům se podrobiti.. a je pilně zachovávati,
k čemuž on se t... tavzuju.

Konečně byl tento zápis - který po schválení slavného ouředu
c.k.damenštiftovního panství Cerhenice i bez při tom .....
...ajících stran v knihu gruntovní patří.....vyznačeno býti
může, jak od odstupujícího a nastupujícího syna stejného jména
a příjmení.... aké od dvouch k tomu schválne dožádaných svědkův
vlastnoručně podepsán.

Jenžto se stalo na kanceláři v Cerhenicích dne 18ho srpna 1808.roku.

Jen Volák
syn nastupující

Franc Zahradník
rychtář cerhencký
dožádaný svědek

Jen Volák
otec odstupující

Tomáš Nádvorník, rychtář
Ratěnický, dožádaný svědek

Přítomný gruntovní zápis se schvaluje a do knihy gruntovní
patří v těli, pak kde nebrž vyznamenati povoluje.
Od místního Práva cís.král.damenštiftovního penství Cerhenic
22ho března 1808

razítka
/nečitelné/

nečitelný podpis
direktor

Přítomný zápis jest v knize gruntovních zápisův No....II na
listě 270 p.v.až do 272 od slova k slovu vtělena....ohledu
vlastnictva a stavu mohovitostí v hlavní knize No III pag.411
a za příčinou dlužných p..... tencích a vejminku pag.415
patřičně vyznamenán.

Cerhenice dne 24ho 8. 1808

Benedikt Stehlík
kancelářský

Cys.Kr.Demenstiftownj
Panstvј Cerhenic

Obec Rattenitz
No Cons.: 31

Zápis

pro Jána Wolláka na rustikální živnost
pod No Cons. 31 v Rattenicích

Níže jmenovaného dne a roku vyjednala a uzavřela se mezi manželi Ján a Ludmila Volák jakož odstupujícími rodiči z jedné jak jejich vlastnictvím synem Jánem Volákem jakož nastupujícím z druhé strany - následující postupní úmluva, totiž:

Poněvadž otec Jan Volák skrze stáří a tělesné neduhy k dalšímu řízení hospodářství dostatečný není, tehdy on a jeho manželka Ludmila postupují a skutečně již postoupili ten jim dle v gruntovní knize No II. fol. 270-272 vtěleného zápisu od 18ho srpna 1808 a svadební smlouvě od loho října 1816 vlastně přináležející statek rustic. pod No Cons. 31 v Rattenicích se všemi pozůstávajícími jak obydlími, tak i hospodářskými staveníma a následujícími připatřícími rust. grunty, totiž:

Jména gruntů dle položení

V k l a s u

	I mřc v	II mc v	III mc v	IV mc v	V sumě mc v
a/ Louka na Vohradě	1 15 $\frac{3}{4}$	1 15 $\frac{1}{2}$			3 15 $\frac{1}{4}$
b/ Pole na Tetřevě u Husánku			10 9		10 9
c/ Pole za Stodolou vedle No 21		3 3 $\frac{1}{2}$			3 3 $\frac{1}{2}$
d/ Pole nad Mokrejma mezi Nrem 26 a 3	6 2 $\frac{1}{2}$	18 8			24 10 $\frac{1}{2}$
e/ též mezi Nrem 16 a 32		11 8 $\frac{1}{4}$			11 8 $\frac{1}{4}$
f/ též mezi Nrem 16 a 27		10 7 $\frac{3}{4}$	3 8		13 15 $\frac{3}{4}$
g/ Pole v Lánech vedle Nra 2			3 1 $\frac{1}{4}$ 9 3 $\frac{1}{4}$		12 5
h/ Pole u Přední obce vedle Nra 21	22	1 $\frac{1}{4}$			22 1 $\frac{1}{4}$
i/ Louka u Lhotty mezi No 21 a 9			4 3 $\frac{1}{4}$ 4 3 $\frac{1}{4}$		8 10 $\frac{1}{2}$
j/ Pole za Brodkem u Lhotty mezi No 9 a 6				12 1 $\frac{1}{2}$	12 1 $\frac{1}{2}$
k/ Zahradá				4 $\frac{1}{4}$	4 $\frac{1}{4}$
v hromadě	8 2 $\frac{1}{4}$	67 12 $\frac{3}{4}$	21 9 $\frac{3}{4}$	25 7 $\frac{1}{2}$ 123	$\frac{1}{4}$

v těch mezích a s těma právy a spolu s břemeny jak oni vše sem užívali, neb toho užívati mohli i s letošním osením, z jehož sklizunku sobě čtvrtý mandel i všechno druhu obili na místě vejminku za první rok vyminuji, dále s ponecháním třech klisen, 2 krví, 1 jalovice, 1 ovec, 2 vozů, 2 pluhů, 2 ruchadel, 2 bran a 1 rádla s příslušenstvím - svému synu Jiřímu Volákovovi v ceně pr. 4000 zl., řkouce: Čtyři tisice zlatých v stříbrné Convent. měny /tři cys. rakouské dvacetníky na jeden zlatý a 20 zl. na jednu dobrou rejnokolínskou hřivnu stříbra počítaje:/

2hé Na srážku této postoupené ceny jest nastupující syn Jan Volák povinen ty na té živnosti gruntoknihovně zajištěné dlužné kapitály proti všem závazkům týkajících dlužních úpisů k zepravení převzítí..... a sice:

a/ Pro Matěje Moudříka z Kollína, resp. jeho dědici	
synu Josefu Moudříkovi.....	120 zl.
" Antonínu "	160 zl.
dceři Anně	<u>120 zl.</u> 400 zl.
b/ Do kontribučenské kasy	
panství Cerhenic z obligace	
od 2ho března 1846	800 zl.
c/ Výbytek postoupené ceny pr.	2800 zl.

řke: dvatisíce osm set latých má odstupující pod hypoteckou této živnosti postupujícím rodičům k podělení ostatních jejich dětí po svém oženění v jednom roce vyplatiti; což čini .....

4000 zl.

Když by se ale od nynějšího času do dvouch let oženiti neměl, tehdy od toho příštího druhého roku bude povinen z těch 2800 zl. neb z nedopletku těch samých 5% euroku platiti, a tutu sumu proti 1/2 letní vejrové výpovědi rodičům vyplatiti.

3tí Vyminuji pro sebe postupující rodičové až do jejich smrti z této živnosti následující vejminek, totiž: každoročně sutého obili čistého zrna; vrchem míry ve čtvrtletních lhůtách napřed: 7 korců pšenice, 13 korců žita, 4 korce ječmene, 1/2 korce jahel, 1/2 korce hráchu, jeden věrteček čočky, 20 beček ersteplí, jeden věrteček soli, na ošacení ročně 20 zl., dále bude nástupitel povinen, vejmiňářům jednu krávu a 6 ovci svým dobytkem vyživovat, na přilepšení pro ten dobytek jim 6 centů sena a 5 mandel slámy /: dva mandele žitný a 3 mandele ječný:/ vydávat, 2 sáhy tvrdého loukotního dříví a jeden sáh měkkého, pak 1 kopu tvrdých otýpek zeopatřovat a přivážet, obili do mlejna a melivo ze mlejna ode - a dovážet a každého nedělního neb svátečního dne přiležitost do kostela dávat; dále si vyminuji rodičové pro byt tu světničku v síni zvlášť pro sebe a společné užívání s hospodářem té komory v síni, jakož 1 chlívek na dvoře s kurníkem nad ním pro prase a drůbež, každého roku 1 prase odstavče k hlídání na vjezd, užívání hůry nad světnicí pod tři krovy a budou moci držet to prase, 8 slepic a husu k hlídání.

Na pád předemření jednoho z vejmiňkářů má pro pozůstalého z hořejšího vejménku 1 korec pšenice, 2 korce žita a 1 korec ječmene odpadnout, při všem ostatním jak nezměnitelné ostane. A poněvadž rodičové za první rok na místě vejminka dle § 1 čtvrtý mandel sklizunku obdržejí, tehdy tento vyštípený pro ně vejminák od sv. Jákuba roku následujícího 1849 počne.

4t6 Bude nastupatele stálá povinnost veškeré na tuto kontribučenskou živnost vypadající cys.k.gruntovní daně, poplatky a všeobecná zemská břemena náti a vybejvati, jakož i do důchodu panství Cerhenic jménem robotní odměny z gruntu každorečně 54 zl. 49 kr. v určitých lhůtách zepravovati a se všem závazkům hlevního sistemálního kontraktu volně podrobovat.

Také se vyjednalo, že vše tyto povinnosti jakož i euroky za běžný milt. rok 1848 odstupující rodičové zeplatějí. Když strany s touto smlouvou ouplně spokojené byly. Tehdy tu samou a dvěma dožádenými svědky vlastnoručně podepsali a svoluji, by ta samá do gruntovních knih vtělena a kde patřičně vyznamenána byla.

Jenž se stalo v Cerhenicích dne 31. května 1848.

Jan Volák nastupující syn

Jan Volák odstupující otec
+/-

Josef Němeček dožádaný svědek
Jakob Kosyna dožádený svědek

Ludmila Voláková matka

Od No Exh: 178 jid za...kontrakt stvrzuje a k přenešení práva vlastnosti kontrib.statku pod NC 31 v Rattenicích na syna Jána Wollaka pak k zajištění postoupené ceny a vejminku pro postupující rodiče Jan a Ludmila Wollak jakož i ostatních obsažených práv a závazků - do gruntovních knih vtělit a vyznamenat povídaje.

Od prevomečného souředu panství Cerhenitz dne 2ho Července 1848.

Razítko:

nečitelný podpis

Amt Herrschaft
Zerhenitz

direktor

Einverleibt ins Grundbuch No II fol 273
und ausgezeichnet im rattenitzer
Hptbuche pag. 411 a 418 Hftgspost 11
ab NoC: 31 in Rattenitz

Wenzl Grundbuchführer

+/- pod podpisem Jana Voláka je poznámeno tužkou:

otec + 8-²⁶₃ 63

K v i t a n c e

kterou vlastnoručně sepsal ratenský učitel František Kofránek
dne 29.června 1828 a na které je podepsán jako svědek.

Kvitanci sepsal pro výminkáře Jana Voláka z č.31 v Ratenicích,
na částku 80 zl.ve stříbře, které předal svému zeti Jakubu
Nádvorníkovi, chalupníku z č.5 v Ratenicích./viz připojený
kontrekt z r.1808/.

Q u i t t u n g

Já níže podepsaný Jan Volák z Ratenic tímto známo vůbec činím,
obzvláště pak tu kdyby toho důležitá potřeba ukazovala;
že sem od mého syna též Jana Voláka z Ratenic, nyní držitele
sedlského statku pod No: C. 31 ve vsi Ratenic jednu částku
v knize rustikálních písemnostech No II. Fol 164 a 165 vtělený
a v hlavní knize No III pag 416 pod postou N.6. vyznamenaný můj
patřící otcovský podíl, na ten však jednu částku, totiž
80 zl.CN. praví: Osmdesát zlatých v stříbře od mého syna
Jana Voláka dnešního dne náležitě a v hotovosti sem obdržel,
a protož jej z toho příjmu nejen qvittuji;
noprž spokojeny sem, by tato Qwittance v patřící knihy vtělena,
a kde patří vyznamenána byla.

Na důkaz téhož jest pak můj a těch spolu dožádených svědkův
vlastnoruční podpis.

Jenž se stalo v Ratenicích dne 29ho června 1828.

Jakub Nádvorník obdržel
od pantaty

Otec Jan Volák
Franc Kofránek dožádaný
svědek

Matěj Hůla Svědek
dožádaný

Vtěleno v Rustic.knize listin No III
Fol: 234 a zaznamenáno v hlavní knize
No III pag.416, ad Hftspost 6

Cerhenice dne 27.března 1844

Joh. Exner
Grundbuchführer

70

Zeitung

Oenz für Salas in Passnitzsch. 20. Februar 1828.

De 29e Oct 1836. Bokhoutz Jan Wolkert

Exbury Peacock Lazaraceum

Jakob Klemens von Schmid jun. C.
Johann Jakob Schmid jun. C.
Johann Jakob Schmid jun. C.

Einzelheit im Rustic-Umbauungstyp III
S. 234 und sehr ähnlich in Gengenbach

Členové rodiny Volákovy z
Ketenic č.31, kteří jsou
uvedeni v zápisech o předání
grundu č.31

Jan a Alžběta
/+ 1778/

Katerina Hrubšová
Magdalena Buršová
Dorote Kuchařová
Vlasáková
Bayrweck
Cerhenice

Anna Magdalena
Buršová
Dorote
Vlasáková
Cerhenice

+ 1793

3) Jen a Ludmila /za svobodna Moudříkova/
1808 - 1848

Jen a Magdalena /za svobodna Prokápkova z Vrbčan,
která přestoupila ze katolického
na evangelickou víru/
od r.1848

Katerina Lichmila Anna Marie
Součková Perinová Poláková Jechová
Horátev Srbsce Opolany Oseček
Aloisie Šlechtová Opolany

Jan a Kateřina
1784 - 1808
Vojtěch
+/ + Jim
+ 1793

Pavel

Pavel
2/

Karel Jan Bedřich Emán Josef
Pavel

1/ Vojtěch držel od r.1785 dům č.47, který byl od statku č.31 oddělen
2/ Byl majitelem chalupy č.14

Letopočty uvedené u držitelů statku 31 změněnají dobu držení statku.

+ = rok úmrtí

3/ zemřel 26.3.1863